

Det kongelige Finansdepartementet
Skattelovavdelingen
v/ Helle Harbou Hals
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET
0 8. AUG. 2003
Saksnr. 00, 2117-14
Arkivnr.

Deres ref
00/2117 SL bk/rla

Vår ref (bes oppgitt ved svar)
2003/1290-2 HPG/-

Dato
06 08 03

HØRING – FORSKRIFT OM ELEKTRONISK TILGANG TIL OPPLYSNINGER I LIGNINGSFORVALTNINGENS REGISTRE

Datatilsynet viser til høringsbrev av 6 juni 2003 om forslag til forskrift om elektronisk tilgang til opplysninger i ligningsforvaltningens registre med høringsfrist 3 september 2003

Datatilsynet vil innledningsvis fremheve at departementet har gjort en særdeles grundig jobb hva gjelder å sette seg inn i personopplysningslovens regler og disses betydning for en eventuell elektronisk tilgang til ligningsregistrene. Høringsnotatet berører grunnleggende personvernrettslige prinsipper som behandlingsgrunnlag, informasjonsplikt, nødvendighetsvurderingen, tjenestelig behov og forbudet mot overskuddsinformasjon. Notatet gir inntrykk av at det er tatt høyde for at en elektronisk tilgang til ligningsregistrene i minst mulig grad skal medføre krenkelser av den enkeltes personvern i forhold til dagens situasjon.

Det understrekes blant annet at de aktuelle myndigheter ikke skal få tilgang til andre opplysninger enn de som de har tilgang til i dag eller andre opplysninger enn det de har et saklig behov for i sin virksomhet. En slik vurdering er i samsvar med personopplysningsloven § 11, 1 ledd bokstav b.

Det er presisert at den enkelte etat må ha et behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven § 8, eventuelt § 9, for å kunne innhente de aktuelle opplysningene. Type opplysninger den enkelte etat skal få tilgang til, skal begrenses i samsvar med det den har hjemmelsgrunnlag for å innhente. I den sammenheng er departementet svært bevisst faren for å gi enkelte etater tilgang til såkalt overskuddsinformasjon. Det poengteres at slik tilgang ikke skal gis og at det derfor må foretas en grundig vurdering av behovet før systemet iverksettes.

Når det gjelder måtene tilgang til registret kan gis på er det svært viktig at også dette begrenses i samsvar med ovennevnte.

Departementet peker i høringsnotatet på informasjonsplikten til den registrerte. Informasjonsplikten er av avgjørende betydning for at den enkelte skal kunne ha kontroll over egne personopplysninger og benytte seg av rettighetene nedfelt i

personopplysningsloven. Datatilsynet anbefaler derfor at Skattedirektoratets retningslinjer i medhold av forslaget § 4, tar for seg forholdet til informasjonsplikten

Generelt om elektronisk tilgang og forenklet tilgjengelighet

Slik Datatilsynet ser det, er elektronisk tilgang i utgangspunktet kun et arbeidsverktøy som forenkler dagens prosedyrer og tilgang til data man allerede i dag har lovlig tilgang til. Datatilsynet vil likevel på generelt grunnlag påpeke at gjennom å åpne for elektronisk tilgang til ligningsregistre der personopplysninger finnes registrert, vil personverntrusselen automatisk øke. Med elektronisk tilgang vil tilgjengeligheten øke betraktelig. Økt tilgjengelighet fører ofte til økt misbruksfare, for eksempel ved at saksbehandlere gjør oppslag på navn og fødselsnumre av ren nysgjerrighet. Datatilsynet har flere eksempler på denne typen misbruk når det gjelder kredittopplysningsvirksomhet og on line-tilgang til disse databasene. Parallellen er klar, også her gis on line-tilgang til en virksomhet da denne har behov for det som helhet, oppfyllelsen av kravet til "saklig behov" i det enkelte tilfellet blir derimot ikke kontrollert. Vurderingen skal gjennomføres av den enkelte saksbehandler som etterspør kredittopplysningene, men erfaring viser at opplysninger blir etterspurt selv om kravet til saklig behov ikke er oppfylt.

Misbruksfaren vil dog avhjelpes noe ved logging av oppslag i det enkelte registeret slik departementet redegjør for i siste del av høringsnotatets punkt 5.3. Plikten til å logge går frem av personopplysningsforskriftens § 2-16, tredje ledd, men bør også beskrives i de retningslinjer som vil utarbeides av Skattedirektoratet.

Behandlingsgrunnlag

Departementet påpeker i høringsnotatets punkt 5.4.2. at den enkelte etat må ha på plass et behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven § 8 før den elektroniske tilgang benyttes. Det nevnes at den registrertes samtykke må innhentes dersom det ikke foreligger hjemmel til å innhente ligningsopplysninger i de lover som regulerer den enkelte etats oppgaver. Datatilsynet vil her påpeke at dersom det er opplysninger den enkelte selv i utgangspunktet skal gi etaten, må en innhenting av de samme opplysninger via elektronisk tilgang basere seg på samtykke fra den enkelte registrerte. Dersom etaten går direkte via det elektroniske systemet for å innhente disse opplysningene, kan det av mange oppleves som om det offentlig går bak ryggen på dem og ikke har tillit til dem. Skal tilgangen brukes i kontrolløyemed blir forholdet et noe annet. Så fremt etaten har en slik kontrollhjemmel, vil den som hovedregel være god nok for å innhente opplysningene jf. behandlingsgrunnlaget "lov" i personopplysningsloven § 8.

Tilgang etter søknad

Det redegjøres i høringsnotatet for at tilgang til opplysninger i ligningsregistrene skal avgjøres etter søknad til Skattedirektoratet. Datatilsynet påpeker i den forbindelse viktighetene av at den søkende etat på søknadstidspunktet overfor Skattedirektoratet kan redegjøre for sitt behandlingsgrunnlag.

Datatilsynet har for øvrig ingen kommentarer til de enkelte bestemmelser i forskriftsforslaget

Med hilsen

Georg Apenes
direktør

Hanne P. Gulbrandsen
Hanne P Gulbrandsen
rådgiver
(saksbehandler,
telefon 22 39 69 00)